

מסורת הש"ס

(א) מכילתא יתרו פי"א, ת"כ
 (ב) ייקרא נדבה פרש"ה ה"ט,
 לעיל נג. [לקמן סג:] סוטה
 (ג) [לקמן סא:] מכילתא
 שם, (ד) תמיד כ"ט, (ה) ועי' לקמן
 ט. "תוד"ה וכו', ודף פה.,
 (ו) "יומא לו", (ז) שם ס.א.
 (ח) שם ס.טא:

שינויי נוסחאות

[א] פסולין (ש"ס) [ב] נזתה"י
 מבוזה: [ג] מצות ועור מצי'
 בגננדן בקרקע ליחא מצי'
 נזתה"י מוחק כננדן: [ד] ז"ל
 אלא (כ"י וצ'): [ה] ז"ל באדמה
 (ש"ס) [ו] ז"ל בראש המזבח
 (ש"ס) [ז] ז"ל בצפון (ש"ס)
 נזתה"י בדרשא דקרא
 מליגא: [ח] לפיכך הכשרי
 (ש"ס) [י] דאפילו היה כולו
 בצפון פסול ליה רבי יוסי כו'
 ז"ל (יא) ז"ל וזרות
 (ש"ס) ומיכא צפונה שאל"כ
 מנא: (ש"ס) [ב] דריק (כ"י)

[illegible]

ליקומים

מזוהב אדמה בו' שלא יבנו לא
על גבי מחילות ולא על גבי כיפין.
קשה לי על זה מההיא דתנן בפ"ג
פרה ה' הבית והעזרות
תחתיהם חלול מפני קבר התהום.
ולכא' נראה שכל בנין הבית היה
חלול וכולל ג"כ אף מקום
המזבח, וכל מקום שאמרנו

קדשי קדשים. כלילו נשחטו בצלפון. בגמ' יליף טעמא: **גב' אומר** רבי יוחנן אומר היה כו'. גמרא גמיר לה רבי יוחנן: **ממאי** כלילו. הא ודאי בצלפון נשחט: **אלא מעתה** כו'. קס"ד דרבי ירמיה דממתני' גמיר לה רבי יוחנן להא דאומר היה רבי יוסי:

קדשי קדשים ששד
י' יוסי אומר
ר' יוסי בר' יהודה אוס
בדרום מחצי המזבח
רב אסי א"ר יוחנן או
מזבח בצפון קאי ומ
בעיני על ירך וליכא
זירא לרב אסי אלא
יהודה הכי נמי דחצ
וכי תימא הכי נמי
משמיה דרבי יוחנן מ
שחטן כנגדן בקרקע
קאמר רבי יוחנן שג
י' יוחנן את עולה
סבר כולו לעולה וכ
ר' יהודה סבר חציו
דא' ס"ד כולו לעולה
כשר כולו לשלמים
ס"ד אמינא עולה
אבל שלמים דלא דר
קמ"ל גופא אמר רב
רבי יוסי ברבי יהוד
בקרקע פסולות א
לרבינא מאי כנגדן
יסוד אמה סובב האי
מאי כנגדן בקרקע
בקרקע ושחטו בה
מזבח והתניא
שיהא מחובר מא
על גבי מחילות ולא
דבצריה בצורי אמר
להא דרבי יוחנן ולא
דק ואשכח דתני
יפ'ים לסדר מערכה
ק'ן מערבית דרומית
צפון ארבע אמות
גחלים ובשבת באומ
ששם היו נותנין שני
הפנים ומאי סימנא

[illegible]

קדשי קדשים פרק שישי זבחים

צָפֹן. צָבֵן, יֵלֵף טַעֲמָא: **גִּבְלֵי אֶרֶץ**
 'גִּמְרָא גְמִיר לֵה רַבִּי יוֹחָנָן:
 שִׁמְעִי: **אֵלֶּה מַעֲסֵה נָוִי** קַס"ד דְּרַבִּי
 יוֹחָנָן לֵהֵא דְלוֹמַר הִיֵּה רַבִּי יוֹסִי:

קִדְשֵׁי קִדְשִׁים שֶׁשֶּׁחָטָן
 כְּדִרְשֵׁינָן מִחוּצָתָה עֲלֵין
 שֶׁלֹּא תִרְצֵין גִּלְגִּים ^א: **בּוֹרֵי**
 צָפֹן קֹאֵי ^ב אֲפִילוּ הִכִּי

קדשי קדשים ששחטן בראש המזבח ^ה ר' יוסי אומר "כאילו נשחטו בצפון ר' יוסי בר' יהודה אומר מחצי המזבח ולדרום כדרום מחצי המזבח ולצפון בצפון: **גמ'** אמר רב אסי א"ר יוחנן אומר היה ר' יוסי ^ה כבוליה מזבח בצפון קאי ומאי כאילו מהו דתימא בעינן על ירך וליכא קמ"ל אמר ליה רבי זורא לרב אסי אלא מעתה לר' יוסי ברבי יהודה הכי נמי דחציו בצפון וחציו בדרום וכי תימא הכי נמי והא את הוא דאמרת משמיה דרבי יוחנן מודי רבי יוסי בר" ששחטן שחטן כנגדן בקרקע פסולה ^א אמר ליה הכי קאמר רבי יוחנן שניהם מקרא אחד דרשו יובחת עליה את עולותיך ואת שלמיך ר' יוסי סבר כולו לעולה וכולו לשלמים ורבי יוסי בר' יהודה סבר חציו לעולה וחציו לשלמים דאי ס"ד כולו לעולה כשר השתא כולו לעולה כשר כולו לשלמים מיבעינא ואידך איצטרך ס"ד אמינא עולה הוא דדחיק ליה מקום אבל שלמים דלא דחיק ליה מקום אימא לא קמ"ל גופא אמר רב אסי אמר רבי יוחנן מודי רבי יוסי ברבי יהודה שאם שחטן כנגדן בקרקע פסולות ^א אמר ליה רב אחא מדיפתי לרבינא מאי כנגדן בקרקע אילימא אמה יסוד אמה סובב תאי גופיה מזבח ^ב הוא ועוד מאי כנגדן בקרקע ^ג וכ"ה דעביד מחילות בקרקע ושחית בהו וכי האי גוונא מי הוי מזבח והתניא ^ד מזבח אדמה תעשה לה ^ה כשיהא מחובר מאדמה ^ו שלא יכננו לא על גבי מחילות ולא על גבי כיפין לא צריכא דבצריה בצורי אמר רבי זורא אפשר איתא להא דרבי יוחנן ולא תנינא לה כמתני' נפק דק ואשכח ^ז דתנן יביררו משם עצי תאינה יפים לסדר מערכה שניה של קמרת כנגד קרן מערבית דרומית משוך מן הקרן כלפי צפון ארבע אמות באומד חמש סאין גחלים ובשבת באומד שמונה סאין גחלים ששם היו נותנין שני בויכי לבונה של לחם הפנים ומאי סימנא רבי יוסי היא דתניא

אפשר
 ויומר היה רבי יוסי כוליה מוצה בצפון
 גה בשעה קדריס: **דק ואשכח.** במשנת ^[א]
 ימים: **עמי האלה** יפין. בשל תמנה היו
 יתה תקנה לאדם הראשון ויעשו ^[ב] להם
 ימי של קטרים. **אכל מערכה גדולה** היו
 מזונה של קטרים. **על מוצה הפנימי**

אע"ג דכתיב בה אל פני המ
 יסוד אכתי ^[א] אמנע לל
 אבל קשה בלא היקשא לה
 לפני ה' נגלות מערב כמו
 המוצה דמשמע דרוס וכן

קדרשני קדרשים ששחטין בראש המזבח. ^א מדאורייתא שחטן לנחמה לא כדדרשנין מנחמת עלין ושמה הא דנקט דיעבד מדרבנן שאלא מרבין גללים ^ב **כולו** אשמים. ואע"ג דקסבר ליה כולו מזבח בצפון קאי ^ג אפילו הכי ^ד אלתריך לן לעיל קרא להכשיר דפון לשלמים דמהכל לא נפקא דלן המזבח גזירת הכתוב הוא כי היכי דמכשר רבי יוסי ברבי יהודה מחליו ולצפון לעולה אע"ג דכנגדן בקרקע פסולות דדרוס הוא אלל דעל המזבח גזירת הכתוב: **משוך** מן הקרן כפפי צפון ארבע אמות. נכולה שמעתא משמע דגחלים דיום הכפורים צריך ליקח כנגד הפתח וצריך לומר דהיינו לתכליתא דאלל דיעבד הכי אפילו דהאי גיסא ודהאי גיסא כדאמר צפרק טרף צקפלי (יומא מה: מו. ע"ש

מוסף רש"י

[illegible]

לעזי רע"י

ארקמלו"ט אר"ק וולו"ד.
קמרון.

שיטה מקובצת

בעינין על ירך וליבא. ואם תאמר
ואימא אה"י דצפרק
קבלה לא (זליל דף כו). מוכח דבעינין על
ירך לעכב, וי"ל דהתם היינו לעינין
אחיר דתלה ושחט לגבי הכי הוי
[בעינין] דוקא על ירך, אבל כאן לא
באחיר שחט. ועי"ל דה"ק קמ"ל דעל
ירך מיקרי: **אלא** מעתה לר"י בר

דק טרף בקלפי (דף מה): בסופיה ילפינן מקראל דעל מוצח החילון
 וון להרחיקו מן הקרן ד' אמות. וטעם מפרש לקמיה מאי שנא ^א הקרן
^ב אמות גרס. וכן נזכרו בקדר השמנה בשמנת ^ג תמיד: **באומד המש**
 מות בתוכו בראש המוצח שהוא ^ד חלק ממחמה של סאה לר' יוסף דאמר
צמח. היו מסדירין שם לפי אומד ח' סאין לפי שזריך לקטיר הבציקין
 וטעם וערצית כדכתיב לא תעלו עליו קטרת זכר וגו' (שמות ט') **ומאי**
 קרן מערבית לדומית ומשך ארבע אמות מן הקרן ולנפון:
 רבי

[illegible]

א א מיי' פרק ג מהלכות
פסח"מ הלכה א:
ב ב מיי' פ"א מהלכות בית
הצחירה הלכה יג ופ"ב שם
הלכה טז:
ג ג מיי' פ"ב מהלכות תמידין
ומוספין הלכה ח:

תורה אור השלם

1. מזבח אֲדָמָה תַעֲשֶׂה לִּי
וְחִבַּחֲתָ עָלָיו אֶת עֹלֹתֶיךָ וְאֶת
שְׁלֵמֶיךָ אֶת צֹאנֶךָ וְאֶת בְּקָרְךָ
בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֹזְבִיר אֶת
שְׁמִי אֲבֹא אֵלֶיךָ וּבְרַחֲמֶיךָ:
שְׁמוֹת כ, כא

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בולו לשלמים בו'
אצטריך לן לעיל. דף נה ע"א: